

Bogusława Wawrzykowska

Brąchnówko, gm. Chełmża, woj.
toruńskie

Informator Archeologiczny : badania 9, 25-26

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

AUGUSTOW-WOJTOWSKIE WŁOKI
Stanowisko 1

patrz
paleolit i mezolit

BRĄCHNOWKO, gm. Chełmża
woj. toruńskie

Muzeum Okręgowe
w Toruniu

Badania prowadziła mgr Bogusława Wawrzykowska. Finansował WKZ w Bydgoszczy. Drugi sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych, grób szkieletowy neolityczny [?], cmentarzysko kultury łużyckiej i grobów klozowych z okresu halsztackiego.

Celem sondażowych badań było rozpoznanie intensywności osadnictwa neolitycznego oraz wytypowanie terenu do badań szerokopłaszczyznowych. Łącznie przebadano 143 m² powierzchni, dwoma wykopami o wymiarach 5 x 10 m i 5 x 5 m, w części południowej stanowiska oraz sondażami: 2 x 14 m /na wschodnim stoku wzgórza/ i 2 x 20 m w części północnej.

W trzech pierwszych wykopach nie znaleziono obiektów kultury pucharów lejkowatych. Ceramika tej kultury występowała łącznie z ceramiką halsztacką w warstwie ziemi ornej i licznie w warstwie II /piasku przemieszanego z próchnicą/ zalegającej na piaszczystym calcu i prawie się od niego nie odróżniającej. Miąższość jej wynosiła od kilkunastu do 70 cm.

Najciekawszych wyników dostarczył sondaż północny. Wyeksplorowano w nim dwie jamy kultury pucharów lejkowatych - w jednej znajdowała się duża amfora 4-uszna z odtłuszczoną szyjką i tkwiącym w otworze, płaskim kamieniem, w drugiej leżał zgnieciony, duży puchar lejkowaty. Ostatnia z jam łączy się z obiektem prawdopodobnie mieszkalnym, częściowo tylko uchwyconym sondażem.

Nie natrafiono na ślady żadnych elementów konstrukcyjnych - zasięg obiektu wyznacza skupisko dużych fragmentów naczyń zasobowych, bryłki polepy ze śladami odcisniętych żerdeń drewnianych. Tam też znaleziono fragmenty płytki szlifierskiej, kamienie do gładzenia narzędzi krzemiennych i kamiennych oraz mały rozcieracz do żaren.

Uzyskano znaczną ilość ceramiki, którą pod względem technologicznym można podzielić na dwie grupy. Pierwsza, to ułamki naczyń o powierzchniach miękkich, "mączystych" z domieszką bardzo grubo tłoczonych skorup a w kilku przypadkach z domieszką organiczną, druga grupa charakteryzuje się silnym wypałem, twardymi w dotyku powierzchniami oraz domieszką piasku i tłu-

cznia /duża ilość miki/ lub piasku. Zdobienie naczyń jest typowe dla fazy wióreckiej tej kultury.

W tym samym sondażu północnym, na głębokości 95 cm pod powierzchnią odsłonięto grób szkieletowy w zbliżonej do prostokątnej obstawie kamienniej. Szkielet znajdował się na głębokości 120 cm i leżał w pozycji skurczonej, na prawym boku, nogami na północ. Szkielet był bez głowy i nie posiadał żadnego wyposażenia - tylko jego ułożenie sugeruje związek z kulturą neolityczną.

Wyniki badań wykazują na istnienie w Brąchnówku dość rozległej osady kultury pucharów lejkowatych fazy wióreckiej i być może grobów neolitycznych. Osada jest częściowo naruszona wkopami grobowymi halzackimi, korzeniami rosnącego dawniej lasu akacjowego i obecnie orką, która prawie doszczętnie zniszczyła istniejące tu cmentarzysko kultury łużyckiej i grobów kloszowych.

Materiały z badań złożone są w Oddziale Archeologii Muzeum Okręgowego w Toruniu.

Badania będą kontynuowane.

BACHORZ, gm. Dynów
woj. przemyskie
Stanowisko 16

patrz
wczesne średniowiecze

BĄKOWO, gm. Dąbrowa Biskupia
woj. bydgoskie
Stanowisko 3

patrz
okres wpływów rzymskich

BŁONIE-OSIEK
woj. warszawskie

patrz
wczesne średniowiecze